

نخستین رویداد «کودک و شاهنامه» در مشهد آغاز شد
شاهنامه، مسیری برای آشنایی دانش آموزان با میهن دوستی و مبارزه با ظلم

ریحانه موسوی

مراسم افتتاحیه نخستین رویداد «کودک و شاهنامه»، در قالب تئاتر خیابانی، پرد خواتی و نقالی در سالن ورزشی شهدای تاکسی رانی مشهد برگزار شد. هدف از برگزاری این رویداد، آشنایی هرچه بیشتر دانش آموزان پایه چهارم تا ششم با شخصیت های شاهنامه و مفاهیم حماسی آن، رشد خلاقیت و تقویت حس میهن دوستی، آزادی خواهی و مبارزه با ظلم، صبح امروز با حضور مجید طهوریان عسگری عضو شورای شهر مشهد، یوسف اسماعیل زاده معاون فرهنگی هنری سازمان اجتماعی فرهنگی شهرداری مشهد، سید جلیل بامشکی معاون زیارت و گردشگری سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد و ابراهیم زره ساز مدیر کل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان است.

توجه ویژه شورای ششم به موضوع شاهنامه

عضو شورای شهر در حاشیه برگزاری این مراسم در گفت وگو با خبرنگار شهرآرا گفت: مادر مجموعه شورای ششم به صورت ویژه تر به موضوع شاهنامه می پردازیم و نگاهمان به این حوزه، نگاهی هویتی و حماسی است که نقش مؤثری در تاریخ هویتی انقلاب اسلامی ایران داشته است. مجید طهوریان عسگری تصریح کرد: شاهنامه بخش های مختلفی دارد که متنوع بودن آن در تمام سنین، علاوه بر هویت سازی، شکل دهی شخصیت انسانی را نیز به همراه دارد. وی اظهار کرد: در شهری که خورشید عالم تاب آن امام رضا(ع) است، هویت تاریخی و ماندگار دیگری به نام حکیم ابوالقاسم فردوسی می درخشد و کتاب بی نظیر او یعنی شاهنامه، امروز در تمام دنیا سند هویتی و گفت وگویی علاقه مندان به حوزه شعر و ادبیات است.

آشنایی با شاهنامه در قالب بازی و سرگرمی

در ادامه معاون زیارت و گردشگری سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری گفت: اولین رویداد «کودک و شاهنامه» از ۱۳ تا ۱۷ اسفند ماه، با هدف آشنایی دانش آموزان پایه چهارم تا ششم ابتدایی با اثر بزرگ و حماسی شاهنامه برگزار می شود.

سید جلیل بامشکی افزود: دانش آموزان مابا فرگیری داستان های شاهنامه، حس میهن دوستی و مبارزه با استکبار را فرامی گیرند و با استفاده از ابزار بازی و سرگرمی آموزش های لازم به آن ها داده می شود. امیدواریم بتوانیم اقدام مؤثری در فرایند آموزشی آن ها انجام دهیم.

بازبایی هویت غنی تاریخی و دینی برای نسل امروز

مدیر کل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان نیز در گفت وگو با شهرآرا نیز بیان کرد: بازبایی هویت غنی تاریخی و دینی برای نسل امروز با استفاده از ابزار جدید، هنر و فرهنگ که بتواند به صورت مبادله ای و فرایندی در حوزه کودک و نوجوان اثرگذار باشد، دغدغه ای است که از ابتدا در کانون مطرح بوده است.

ابراهیم زره ساز افزود: یکی از اهداف عالی در کانون، توجه به هنر حماسی باتوجه به کارکردهای آن برای کودک و نوجوان است و در این راستا مذاکراتی با شهرداری و آموزش و پرورش با هدف گذاری رسیدن به فضای هویتی کودکان انجام شد.

در پایان این مراسم نیز دانش آموزان با حضور در غرفه های فرهنگی و هنری دایر در سالن ورزشی شهدای تاکسی رانی به آشنایی با شاهنامه و فراگیری آن پرداختند.

نامزدهای ادبی کتاب سال دفاع مقدس معرفی شدند

نامزدهای گروه ادبیات و شش زیرگروه آن در بیست و یکمین دوره جایزه ملی انتخاب بهترین کتاب دفاع مقدس اعلام شدند.

به گزارش ایبنا، دبیرخانه

بیست و یکمین دوره جشنواره انتخاب بهترین کتاب دفاع مقدس (جایزه کتاب سال دفاع مقدس)، از میان ۳۷۶ عنوان کتاب رسیده و تأیید شده در «گروه ادبیات» در سه بخش «ادبیات داستانی»، «شعر و نثر» و «ادبیات نمایشی»، و در شش زیرگروه داستان بلند و رمان، مجموعه داستان کوتاه، شعر، نثر ادبی، نمایشنامه و فیلمنامه، ۲۸ عنوان کتاب را به عنوان نامزد معرفی کرد. فهرست این کتاب هادر هر شاخه موضوعی، به صورت جداگانه و به ترتیب الفبایی عنوان اعلام می شود.

بنا بر اعلام دبیرخانه جشنواره، مراسم پایانی این دوره و اهدای جوایز به برگزیدگان، سه شنبه ۱۵ اسفند ۱۴۰۲، از ساعت ۵ صبح، در تالار خلیج فارس موزه ملی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس برگزار خواهد شد.

نشری به نام «صرب» بیشترین نامزد را در این دوره از جشنواره داشت.

زین قنبر

علیرضا حیدری | مدرس ویراستاری

ناوبراسته ✖

گاهی اوقات آن ها فقط می خواهند بگویند این حرف ها مفید فایده نیست.

ویراسته ✓

گاهی آن ها فقط می خواهند بگویند این حرف ها فایده ندارد.

نکته

یکی از آفت های که موجب بد نویسی می شود، «حشو» است؛ یعنی نوشتن کلمه یا عبارتی که اضافی است. در این جمله «اوقات» و «مفید» حشو است.

#زین-قنبرپارسی

درباره پرویز شهدی، مترجم پیشکسوت مشهدی و شیوه کار او در ترجمه به مناسبت زادروزش

مترجمان بزرگ ما «وجدان ترجمه» داشتند

انتخاب اثری برای ترجمه می گوید: «داستان به نظر من باید هم کشش داشته باشد و هم درسی برای خواننده، من تاجایی که توانستم این کار را کرده ام و هیچ وقت دنبال ترجمه کتاب هایی که جایزه برده اند و در دنیا سروصدار ه انداخته و بلافاصله چند ترجمه از آن ها منتشر شده، نبوده ام. گاهی از سی جلد کتابی که خریده بودم شاید فقط یکی دو کتاب را برای ترجمه انتخاب کردم.»

او یکی از موانع جدی سرراه ترجمه را سانسور می داند و تأکید می کند اگر حذف برخی صحنه ها به داستان یا رمان لطمه بزند یا باعث شود اثر به چیزی بی سر و ته تبدیل شود، از خیر ترجمه آن می گذرد، «حذف برخی صحنه ها هم به نظم کار درستی نیست. بنابراین اگر مجبور به حذف بخش هایی از داستان شوم و آن بخش ها به اثر آسیب بزنند، این کار را درست نمی دانم و انجام نمی دهم.»

● به آینده جامعه مان که هر روز آگاه تر می شود امیدوارم پرویز شهدی در گفت وگویی که با ما داشت گفت ترجمه، عشق بزرگ او در زندگی است و همچنین رسلتش و پاداشش را گرفته اگر به سهم خودش در بالارفتن فهم جامعه اثر گذاشته باشد: «ترجمه را با عشق شروع کرده و ادامه داده ام و ادامه خواهم داد تا روزی که بتوانم، به نظم هر آدمی که به دنیا می آید رسانی دارد و اگر این رسالت را انجام ندهد حضورش بی ثمر بوده است. هدف من این بوده که با ترجمه به قدر خودم به بالابردن فهم جامعه کمک کنم. اگر توانسته باشم این رسالت را انجام بدهم بزرگ ترین پاداشم را گرفته ام. به نظم جامعه رو به پیشرفت است و روز به روز آگاه تر می شود. به آینده این ملت و مملکت کاملاً امیدوارم، چه باشم، چه نباشم.»

منابع

برای نوشتن این مطلب علاوه بر گفت وگویی که در شهرآرا با او داشتیم، از دو گفت وگوی دیگر استفاده شده است، یکی «ترجمه هم هنر است، هم فن» که خبرگزاری ایبنا آن را منتشر کرده و دیگری «به آینده ترجمه در ایران امیدوارم» که در روزنامه ایران منتشر شده است.

نظامی گنجوی بر یک قالبچه ۱۳۳۰ میلادی - موزه رازی در کنگه، جمهوری آذربایجان

کرد... از طرفی اگر سری به موزه آستان قدس رضوی بزنید، ۱۲۰ نسخه خطی از خمسه وجود دارد... از این رو، وقتی از نظامی گنجه ای می گوئیم، از حکیمی سخن می گوئیم که در در وجه مختلفی از سپهر فرهنگی ایران زمین مؤثر بوده است و از نشانه های روشن پخت ایرانیان است که شاعری چون نظامی دارند.

است، ظهور بی مانند خمسه نظامی یا پنج گنج او در عرصه نگارگری است و می دانید ما در قلمرو خمسه نگاری، زیباترین و عالی ترین خمسه نگاری را در زمان شاه طهماسب داریم که بعد از آن شاهنامه عظیم، خمسه نظامی با حضور افرادی چون آقا میرک و سلطان محمد در عرصه نگارگری ایران ظاهر شد و بی بدیل و بی نظیر جایگاهی را کسب

می کند. این ها لایه های دیگری به اثر می دهد.» مثال دیگری که آورده از آنتوان دوست اگزوپری است: «کتاب «دژ» نوشته اگزوپری را قبل از ترجمه سه بار خواندم، سپس به ترجمه آن پرداختم. این کتاب قبل از من مترجم دیگری نداشت و به گمانم یکی از دلایل ترجمه نشدن آن پیچیدگی مفاهیم به کار رفته در کتاب است. پس از ترجمه، سه بار هم آن را ویرایش کردم و این روند پس از حروف چینی اثر هم ادامه داشت. به نظرم این وسواس به ویژه برای ترجمه آثار بزرگان لازم است.»

او راز موفقیت برخی آثار بزرگان ترجمه در ایران، نام هایی همچون محمد قاضی، ابوالحسن نجفی، رضا سید حسینی، عبدا... کوثری و... را عشق ورزیدن و تعهد توأمان آن ها به ادبیات و اثری که به فارسی برمی گردانند، می داند: «تجربه صرفاً با افزایش سن به دست نمی آید [...] تجربه بر اساس دقت به خرج دادن و وسواس کاری داشتن به وجود می آید. مترجمان قدیمی تر یک نوع وجدان ترجمه داشتند و مسئولیتی سنگین بر دوش خود حس می کردند. وقتی اثری فاخر از یک نویسنده خاص را به دست می گرفتند، این حس را داشتند که وظیفه بزرگی را گردن گرفته اند و به همین علت نتیجه آثار درخشانی است که می بینید.»

جذاییت، محتوای خوب؛ از ملاک های انتخاب اثر برای ترجمه

این مترجم پیشکسوت درباره ملاک هایش برای

ورودش به نیبای ترجمه از اینجا آغاز می شود: «پس از بازنشتگی با نشرانی نامه نگاری کردم و نخستین کتابی که از من منتشر شد "ماجراهای شگفت انگیز" بود.»

مترجم باید روح زبان را لمس کند

شهدی ترجمه را هم هنر می داند و هم فن و شروط ترجمه خوب را علاوه بر تسلط به زبان مبدا و مقصد، آشنایی عمیق با هر دو زبان می داند، چیزی که خودش آن را «روح زبان» می نامد: «کسی که می خواهد ترجمه کند باید به روح زبان مبدا و مقصد آشنا باشد. فقط دانستن واژگان نیست، ما ادبیات و زبانی غنی داریم. برای اینکه بخواهی حرف حافظ یا مولانا را بفهمی باید روح زبان را بدانی.»

نکته دیگری که او برای موفقیت ترجمه یک اثر ادبی مهم می داند، آشنایی عمیق با نویسنده و کتاب اوست. شاهد این مدعای شهدی، کارنامه اوست، او از نویسندگانی مانند داستایفسکی، کامو، اگزوپری، کالوینو چندین اثر به فارسی برگردانده است. افزون بر این، خواندن چندباره متن اصلی برای درک عمق آن را روش خودش در مواجهه با آثار ادبی بیان می کند: «من تا آشنایی کامل با نویسنده ای پیدا نکنم نمی توانم روی آن اثر کار کنم. علاوه بر این مترجم باید اثر را در ذهنش کالبدشکافی کند، مثلاً برای ترجمه «جنایت و مکافات» داستایفسکی باید فکر کرد که چرا او نام شخصیت ها را مثلاً راسکولنیکف یا سونیا گذاشته است و چرا تبر را برای آلت قتاله استفاده

گنجی درخشان در شعر فارسی

اخلاقی و سیرا زهده سوی عشق است، تمام هستی زاهدانه نظامی که مقدمه سیر و سلوک اوست، در مخزن الاسرار است. او راهدی نیست که گوشه نشین باشد و به جامعه ربطی نداشته باشد. نکته دوم این است که در خسرو و شیرین همه مرزهای عاشقانه را درنوردیده است. حتی حضور «فرهاد» به عنوان عاشق دوم معنادار است که هوسرانی شکست می خورد.»

این چندوجهی بودن نظامی را می توان با عنصر میهن پرستی او تکمیل کرد. آنجا که می گوید:

همه عالم تن است و ایران دل نیست
گوینده زین قیاس خجل چون که ایران دل زمین باشد

دل ز تن به بود یقین باشد
اگر بخواهیم درخشان دیگری در باره شعر نظامی بگوئیم، باید از نسبت شعر او با نقاشی ایرانی و نیز نسخه های فراوان هنری گفت. دکتر حسن بلخاری

در همایش «رویکردهای هنری در آثار حکیم نظامی» که دو سال پیش برگزار شد، به همین نکته طریف اشاره می کند و می گوید:

«جناب نظامی در ابتدای خسرو و شیرین از حضرت حق، خاشعانه و زبیا، خاشعانه و جمال شناسانه می خواهد خمسه اش را جوادان و پایدار بگرداند. قطعاً یکی از مواردی که بیان قبولی این دعای نظامی از حضرت حق

می آید.

نظامی را حکیم گفته اند، چون از جامعیت علمی و حکمی برخوردار بود. او حکمت را در قالب شعران هم بزمی ریخت و جالب اینکه به «محمد» فرزند خود می گوید: «هر آنچه باید گفته شود، گفته ام و تو باید به سراغ علم الادیان و علم الابدان بروی.» در واقع باورها، دانش ها و ابعاد مختلفی در آثار نظامی وجود دارد که می توان به باورهای آسمانی، گیاهی، حیوانی، تاریخی، طبیعی، پزشکی، اسطوره ای و پهلوانی، دینی، تخیلی و نوعی از فرهنگ عامه اشاره کرد.

عشق» هم در شعر او نمود جدی دارد و او را باید بهترین بزم سرای ادبیات و شعر فارسی دانست. نظامی عشق را قوی ترین انگیزه کوشش موجودات می داند، به همین دلیل است که در خنده گل و گریه ابر و... همواره عشق را جست و جو می کند و در خسرو و شیرین می گوید:

جهان عشق است و دیگر زرق سازی همه بازی است
العشق بازی و صفویان شاعر محبوبی بود و کاتبان، ز سوز عشق بهتر در جهان چیست که بی او گل نخندید، ابر نگریست اگر بی عشق بودی جان عالم که بودی زنده در دوران عالم

دکتر دادبیه، استاد دانشگاه علامه طباطبایی از زاویه ای دیگر با اشاره به دو نقطه مرکزی در اندیشه نظامی معتقد است: «مخزن الاسرار» که عرفانی و

شاعران پارسی

هر کدام به دلیلی جوادانه شده اند و نام او، در اسطوره و حماسه، فردوسی کار را تمام کرد. در غزل عاشقانه، سعدی کاری کرد کارستان. در غزل عارفانه عطارها سنگ تمام گذاشتند و در اندیشه و عرفان

مولانا، خیام باربایع های جاندار و حکمت امیزش، راه را برای ادامه نگاه چپستی گرایانه به عالم و آدم باز گذاشت و حافظ خودش را به قلعه ای رساند که این بزرگان در آن به ضیافت نشستند و خود در نگارستان شعر فارسی، و حال در این میان جای نظامی گنجه ای کجاست و چرا این شاعر مهم است؟

شاعری که در دوران مغول، تیموریان و صفویان شاعر محبوبی بود و کاتبان، بیشترین نسخه ها را از نوشته هایش بر داشته اند و نقاشان بیش از هر کسی سراغ او رفته اند و به گونه ای رمز و راز نگارگری ایرانی با شعر او آمیخته است. او که بزرگ ترین و نامدارترین سراینده منظومه های عاشقانه و شعر تمثیلی در زبان فارسی است و خمسه اش از شاهکارهای ادبیات فارسی به شمار

خادم

نخستین ترجمه پرویز شهدی، سال ۱۳۶۸ و زمانی منتشر شد که دو سالی از بازنشتگی اش گذشته بود. ورود رسمی دیر هنگام او به دنیای ترجمه گویا سبب تیز شدن شوق و عطشش شده بود تا بنشیند و خستگی ناپذیر کار کند. البته او خود را بیش از مترجم، کتاب خوان می داند. کاری که از کودکی هیچ گاه ترکش نکرده است. انتشار حدود ۱۱۰ عنوان اثر ترجمه از پرویز شهدی در طول بیش از سه دهه، او را در ردیف برگزارترین مترجمان ایران قرار می دهد. پرویز شهدی در ۱۴ اسفند ۱۳۱۵ در مشهد متولد شد و به مناسبت زادروزش نگاهی مختصر داریم به زندگی، ورودش به دنیای ترجمه و دیدگاه هایش درباره این حرفه.

مردودی به خاطر عشق به کتاب خوانی

شهدی دوران دبستان را در مدارس «هما» و «خیام» و دبیرستان را در مدرسه «شاه رضا» گذراند و در همین مدرسه که آن را «بنایی متعادل و باشکوه» توصیف کرده است با زبان فرانسه آشنا شد.

آشنایی اش با ادبیات به واسطه مادر بزرگی بود که سواد نداشت: «مادر بزرگم سواد خواندن و نوشتن نداشت، اما داستان های «هزار و یک شب»، «اسکندرنامه»، «امیر ارسلان نامدار» و... را از حفظ بود. آن قدر با شوق به داستان های مادر بزرگ گوش می دادم که حتی وقتی به دبیرستان قدم گذاشتم کتاب خوانی را حرفه ای دنبال کردم؛ آن چنان که مطالعه بخشی از زندگی ام شد. حتی یک سال هم به واسطه زمان بسیاری که برای مطالعه غیردرسی می گذاشتم مردود شدم؛ گاهی اوقات شب ها، هنگام تعطیلات تحصیلی آن قدر کتاب می خواندم که نفت چراغ تمام و خاموش می شد. این علاقه نه تنها در نوجوانی، بلکه در مراحل دیگر زندگی ام نیز مرا رها نکرد. آن چنان که امروز بیش از آنکه خودم را مترجم بدانم یک کتاب خوان می دانم.»

سال ۱۳۳۵ دیپلم گرفت و برای شرکت در کنکور پزشکی به تهران رفت که به گفته خودش به دلیل مسائل مالی و نداشتن بودجه و امکانات نتوانست وارد این رشته و حرفه بشود و ناگزیر لباس خدمت اجباری زیر پرچم را تن کرد. آشنایی جدی او با زبان های خارجه پس از پایان خدمت آغاز شد: «بعد از آزادی در امتحان بانک ملی شرکت کردم که قبول شدم. در دوران خدمت یکی از دوستانم به من انگلیسی یاد داده بود که امتحان بانک را با زبان انگلیسی قبول شدم. در دوران کار در بانک برای تحصیل در رشته زبان و ادبیات فرانسه به دانشکده ادبیات دانشگاه تهران رفتم.»

۱۰ سال در پاریس

سال ۱۳۴۸ برای گذراندن دوره کارآموزی در یکی از بانک های بلژیکی به بروکسل رفت. در همین دوران دو کتاب «مهتاب» درباره سرگذشت کلود دوبوسی، موسیقی دان فرانسوی و «شاعر سرگردان» اثری درباره شرلی، شاعر انگلیسی، را ترجمه کرد و به ایران که بازگشت «ماجراهای شگفت انگیز» ادگار آل پو را به فارسی برگرداند که این نخستین طبع آزمایی ها را آن زمان به هیچ ناشری نداد. سال ۱۳۵۳ برای کار در یکی از شعب بانک ملی به پاریس مأمور شد که این مأموریت ۱۰ سال طول کشید. این دوران فرصت خوبی بود برای آشنایی نزدیک و بی واسطه او با زبان فرانسه. البته در این دوران به دلیل مشغله زیاد کاری و خانوادگی مجالی برای ترجمه نداشت. سال ۶۲ به ایران بازگشت و سال ۶۶ بازنشسته شد. داستان

دنگ

زرتنگ نگار و مدیرین ویراستاری علیرضا حیدری